

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 11.12.2002
KOM(2002) 704 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

**Mod en stærkere hørings- og dialogkultur -
Generelle principper og minimumsstandarder ved Kommissionens høring af
interesserede parter**

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Mod en stærkere hørings- og dialogkultur -

Generelle principper og minimumsstandarder ved Kommissionens høring af interesserede parter

I. Indledning

Samspillet mellem EU-institutionerne og samfundet foregår på forskellige måder:

- først og fremmest i Europa-Parlamentet, som består af EU-borgernes valgte repræsentanter
- i de institutionaliserede rådgivende organer i EU (Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget) på grundlag af den rolle, der er tildelt dem i traktaterne
- og gennem mindre formelle og mere direkte kontakter med de interesserede parter.

I sin hvidbog om nye styreformer i EU afgav Kommissionen tilsagn om at bidrage til en stærkere hørings- og dialogkultur i EU.

Kommissionen har udarbejdet dette dokument om høring af de interesserede parter for at leve op til sit tilsagn. Samtidig er dokumentet et direkte bidrag til handlingsplanen vedrørende bedre lovgivning og til en ny resultatevalueringsmetode.

Brede høringer er langt fra noget nyt fænomen. Faktisk har Kommissionen en rodfæstet tradition for at høre eksterne interesserede parter, når den udarbejder sine politikker. Den inddrager ekstern høring i udformningen af så godt som alle sine politikker.

Fordelene ved at være åben over for input udefra er derfor allerede anerkendt. Kommissionen har dog ikke hidtil haft en samlet tilgang til, hvordan disse høringer skal gennemføres. Hver af Kommissionens tjenestegrene har haft sine egne mekanismer og metoder til høring af interessegrupperne inden for de respektive sektorer. Selv om det utvivlsomt har skabt mange gode forbindelser mellem Kommissionen og interessegrupperne, er den generelle opfattelse, både i Kommissionen og blandt dem, der høres, at processen bør blive mere sammenhængende. De interesserede parters reaktioner på hvidbogen om nye styreformer understøtter denne vurdering.¹

I dette dokument fastlægger Kommissionen derfor en række principper, som skal styre dens relationer med de interesserede parter, og en række minimumsstandards for Kommissionens høringsprocesser².

Det overordnede formål med dette dokument er at sikre, at alle relevante parter høres på passende vis.

Hovedmålene med denne metode kan sammenfattes således:

- At tilskynde til at de interesserede parter i højere grad inddrages i en mere gennemsigtig høringsproces, der vil medvirke til styrke Kommissionens ansvarlighed.

¹ Disse bemærkninger kan ses på Kommissionens netsted om 'styreformer' på adressen http://www.europa.eu.int/comm/governance/index_en.htm.

² Anvendelsesområdet for de generelle principper for minimumsstandards er beskrevet i del V under overskriften "Art og anvendelsesområde".

- At udarbejde generelle principper og standarder for høring, som kan hjælpe Kommissionen med at rationalisere sine høringsprocedurer og gennemføre dem på meningsfuld og systematisk vis.
- At opbygge en ramme for høringer som er sammenhængende, men alligevel fleksibel nok til at tage hensyn til de forskellige interesser og til behovet for at udforme relevante høringsstrategier for hvert politisk forslag.
- At fremme en gensidig læringsproces og udveksling af bedste praksis i Kommissionen.

De generelle principper og minimumsstandarder, der er beskrevet i denne meddelelse, blev offentliggjort i juni 2002 i form af et udkast til bemærkninger fra interesserede parter. Resultatet af denne høringsproces er beskrevet i kapitel IV.

II. Det overordnede formål med Kommissionens høringsprocesser

Høring – En win-win-situation for alle

Høringsmekanismer er en del af EU-institutionernes aktiviteter i hele lovgivningsprocessen, lige fra politikken udformes inden fremsættelsen af et kommissionsforslag til lovgivningsmagtens endelige vedtagelse af en foranstaltning og dens gennemførelse. Alt efter hvilke spørgsmål der rejses, er formålet med disse høringer, at repræsentanter for regionale og lokale myndigheder, det organiserede civilsamfund, virksomheder og sammenslutninger af virksomheder, enkelte borgere med interesse i sagen, akademiske og tekniske eksperter samt interesserede parter i tredjelande kan få mulighed for at komme med input.

Der findes allerede institutionaliserede rådgivende organer, som bistår Kommissionen, Parlamentet og Rådet, nemlig Det Økonomiske og Sociale Udvalg (ØSU) og Regionsudvalget. Kommissionen lægger stor vægt på at tilskynde disse organer til at spille en mere proaktiv rolle og har truffet de nødvendige skridt til at opnå dette (jf. kapitel III).

De rådgivende organers væsentlige rolle udelukker imidlertid ikke direkte kontakter mellem Kommissionen og interessegrupperne. Den brede høring er ifølge traktaterne en af Kommissionens pligter, og den bidrager til fremsættelsen af velfunderede forslag. Dette er fuldt på linje med EU-retten, hvori det hedder, at "*Kommissionen bør [...] foretage omfattende konsultationer, før den foreslår lovgivning, og i givet fald offentliggøre høringsdokumenter*".³

Der er derfor ingen modsætning mellem brede høringer og repræsentativt demokrati. Det er dog indlysende, at beslutningsprocessen i EU først og fremmest legitimeres af de europæiske folks valgte repræsentanter. I sin beslutning om hvidbogen om nye styreformer udtalte Europa-Parlamentet⁴: "*Høring af berørte kredse [...] kan kun være et supplement til og ingen erstatning for de lovgivende og demokratisk legitimerede institutioners procedurer og afgørelser; inden for rammerne af lovgivningsproceduren kan kun Rådet og Parlamentet som lovgivere træffe afgørelse som ansvarshavende [...]*". Kommissionens vejledende princip er derfor at give interesserede parter lejlighed til at komme til orde, uden at give dem egentlig stemmeret.

³ Protokol (nr. 7) om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, knyttet som bilag til Amsterdam-traktaten.

⁴ A5-0399/2001.

På den anden side bør man ikke undervurdere udfordringen ved at sikre en passende og ligeværdig behandling af alle deltagerne i høringsprocessen. Kommissionen har især understreget, at den agter at *“ mindske risikoen for, at beslutningstagerne blot lytter til argumentationen fra den ene side eller for, at bestemte grupper får privilegeret adgang [...]”*⁵ Det betyder, at man efter klare kriterier udpeger relevante målgrupper for en bestemt høring.

Ved at opfylde sin høringspligt sikrer Kommissionen, at dens forslag er teknisk gennemførlige, praktisk mulige og baseret på en *bottom-up*-metode. En god høring tjener med andre ord et dobbelt formål, idet den både forbedrer kvaliteten af det politiske resultat og forøger de interesserede parter og den brede offentligheds deltagelse. En yderligere fordel er, at gennemsigtige og sammenhængende høringsprocesser, som Kommissionen iværksætter, ikke blot giver bedre mulighed for at inddrage den brede offentlighed, men også forbedrer lovgivningsmagtens muligheder for at undersøge Kommissionens aktiviteter (f.eks. ved at gøre dokumenter tilgængelige, som sammenfatter resultatet af høringsprocessen).

Det organiserede civilsamfunds særlige rolle

Selv om målgrupperne for høringerne varierer efter omstændighederne, skal alle relevante interesser i samfundet have mulighed for at komme til orde.

Det organiserede civilsamfund spiller i den forbindelse en væsentlig rolle som igangsætter af en bred politisk dialog. Derfor understreges det i hvidbogen om nye styreformer i Europa, at det er vigtigt at inddrage disse organisationer i dens høringsprocesser. Kommissionen opfordrer især til en sammenhængende strategi med henblik på at repræsentere det organiserede civilsamfund på EU-plan.

Den særlige rolle, som det organiserede civilsamfund spiller i et moderne demokrati, er tæt knyttet til borgernes grundlæggende rettigheder til at danne foreninger, som forfølger et fælles mål, jf. artikel 12 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder⁶. Borgere, som er medlem af en forening, får andre muligheder for aktiv deltagelse end aktiviteter i politiske partier eller valg.

Hvidbogen om nye styreformer i EU

“ Civilsamfundet spiller en vigtig rolle som talerør for borgerne og kan ofte yde en service, der dækker folks behov [...] Civilsamfundet ser i stigende grad EU som en god mulighed for ændre den politiske kurs og dermed samfundet. [...] Det er en chance for at få borgerne mere aktivt engageret i at opfylde EU's målsætninger og tilbyde dem et struktureret forum for feedback, kritik og protest .

Der kan opstå problemer, fordi der ikke findes nogen fælles accepteret - og da slet ikke juridisk - definition af udtrykket "det organiserede civilsamfund". Det kan ikke desto mindre bruges som samlende begreb for en række organisationer: arbejdsmarkedets parter (fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer⁷) repræsentative organisationer på det sociale

⁵ Hvidbog om nye styreformer i EU.

⁶ "Enhver har ret til frit at deltage i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihed på alle niveauer, navnlig i forbindelse med politiske og faglige sammenslutninger og medborgersammenslutninger (...)"

⁷ På grund af deres repræsentativitet spiller fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer en særlig rolle. F.eks. kræver traktaten, at Kommissionen hører ledere og ansatte ved udarbejdelse af forslag, navnlig

område, der ikke er arbejdsmarkedsparter i snæver forstand (f.eks. forbrugerorganisationer), ngo'er (ikke-statslige organisationer), der samler folk om fælles opgaver, f.eks. miljøbeskyttelses-, menneskerettigheds-, velgørenheds-, skole- og uddannelsesorganisationer, CBO'er ("Community-Based Organisations", altså organisationer, der opstår på græsrodsniveau i samfundet og forfølger medlemmernes mål), f.eks. ungdomsorganisationer, familiesammenslutninger og i øvrigt alle organisationer, hvorigennem borgerne kan tage del i lokalsamfundets liv, samt trossamfund⁸.

Det organiserede civilsamfund er altså hovedstrukturen i samfundet uden for regeringen og den offentlige forvaltning, herunder økonomiske aktører, som i reglen ikke betragtes som "tredje sektor" eller ngo'er. Fordelen ved dette udtryk er, at det er en bred beskrivelse, der viser, at disse organisationer er dybt rodfastet i EU-medlemsstaternes demokratiske traditioner.

III. Forbedring af Kommissionens høringsprocedurer – en vedvarende proces

Kommissionen skal ikke starte forfra, når det gælder inddragelse af de interesserede parter. Den har i de seneste år gennemført en række foranstaltninger for yderligere at forbedre høringsprocessen. Her er nogle eksempler.

Interaktiv politikudformning

Den 3. april 2001 vedtog Europa-Kommissionen en meddelelse om interaktiv politikudformning (K(2001) 1014), som sigter mod at forbedre styreformerne ved at bruge internettet til indsamling og analyse af reaktioner på markederne, som skal anvendes i Den Europæiske Unions politikudformningsprocesser. Initiativet vedrørende interaktiv politikudformning er et af de værktøjer, der skal bistå Kommissionen med som en moderne forvaltning at imødekomme borgernes, forbrugernes og erhvervslivets krav hurtigere og bedre.

Initiativet vedrørende interaktiv politikudformning lægger op til udviklingen af to internetbaserede mekanismer, som vil øge Kommissionens muligheder for at vurdere indvirkningen (eller den manglende indvirkning) af EU's politikker i marken. Det drejer sig om:

- En feedback-mekanisme til indsamling af spontane reaktioner fra markederne. Den anvender eksisterende netværk og kontaktpunkter som mellemed for at opnå kontinuerlig adgang til virksomheders og EU-borgernes meninger og erfaringer.
- En høringsmekanisme som er udformet til at modtage og på hurtig og struktureret vis lagre reaktioner på nye initiativer. Dette omfatter oprettelsen af stående høringspaneler som f.eks. det europæiske virksomhedspanel.

⁸

på det socialpolitiske område. Under visse omstændigheder kan de nå til bindende aftaler, som derefter bliver omsat til EU-lovgivning (inden for rammerne af den sociale dialog).

Denne beskrivelse svarer til analysen i ØSU's udtalelse om "det organiserede civilsamfunds opgaver og bidrag i det europæiske samarbejde" (EFT C 329 af 17. november 1999, s. 30).

CONECCS

Data om formelle og strukturerede høringsorganisationer er samlet i databasen CONECCS (*Consultation, the European Commission and Civil Society = Høring, Europa-Kommissionen og Civilsamfundet*)⁹. Målet er at fremlægge oplysninger om udvalg og Kommissionens andre rammer, hvori det organiserede civilsamfund høres på formel og struktureret vis.

Oplysninger om civilsamfundets nonprofitorganisationer organiseret på europæisk plan er også tilgængelig for offentligheden på CONECCS-hjemmesiden på Europa-serveren. Denne fortegnelse over organisationer er udarbejdet på frivillig basis og skal kun tjene som en kilde til oplysning. Der er ikke tale om nogen form for godkendelse.

CONECCS er et dynamisk værktøj i stadig udvikling.

Kommissionen vil fortsætte denne proces med at forbedre sin høringspraksis i fremtiden. Kommissionen har f.eks. på et område, der er af afgørende betydning for EU-borgerne, forpligtet sig til at gennemføre UNECE's Århus-konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet¹⁰.

En mere proaktiv rolle for de institutionaliserede rådgivende organer

Som nævnt i indledningen spiller Det Økonomiske og Sociale Udvalg (ØSU) og Regionsudvalget en nøglerolle i høringsprocessen i overensstemmelse med traktaterne. Som EU's institutionaliserede rådgivende organer står de for en rodfæstet høringstradition. Kommissionen vil gerne drage nytte af deres erfaringer og opfordrer disse organer til at spille en mere proaktiv rolle.

I 2001 indgik Kommissionen derfor protokoller om samarbejde med henholdsvis ØSU og Regionsudvalget. Formålet med protokollerne er at styrke deres funktion som mellemlid mellem på den ene side EU's institutioner og på den anden henholdsvis det organiserede civilsamfund (ØSU) eller de regionale og lokale myndigheder (Regionsudvalget). Hvad ØSU angår, afspejler den nye metode i høj grad Nice-traktatens ånd. I traktaten styrkedes ØSU's rolle i EU-samarbejdet med følgende formulering: "Udvalget skal bestå af repræsentanter for de forskellige økonomiske og sociale grupper i det organiserede civilsamfund." Hvad Regionsudvalget angår er samarbejdsprotokollen af afgørende betydning på grund af Regionsudvalgets dobbeltrolle. Det er et repræsentativt organ for de regionale og lokale myndigheder i EU og skal fungere som det uundværlige mellemlid mellem disse myndigheder og EU's institutioner.

I Kommissionen gennemføres¹¹ protokollerne ved hjælp af et internt vademecum for Kommissionens tjenestegrene.

⁹

http://europa.eu.int/comm/civil_society/coneccs/index.htm

¹⁰

Dette vil måske kræve yderligere gennemførelsesforanstaltninger på EU-plan, som er under overvejelse. Gennemførelsen af protokollerne vil især medføre: Anmodninger om sonderende udtalelser om tværgående spørgsmål vedrørende Kommissionens strategiske prioriteringer og systematiske høringer i forbindelse med grøn- og hvidbøger: en stigning i antallet af ad hoc-samarbejder (høringer, fælles konferencer andre begivenheder).

¹¹

Med hensyn til ØSU kan man også overveje andre måder til at fremme dets rolle som skaber af dialog med civilsamfundet.

I henhold til protokollerne vil disse organer i nær fremtid blive anmodet om at organisere høringer på Kommissionens vegne. Det vil så være nødvendigt at drøfte med dem, hvordan de kan passes ind i de rammer, der er lagt i dette dokument.

IV. Resultaterne af høringsprocessen

Efter offentliggørelsen af hvidbogen om nye styreformer i EU modtog Kommissionen mange positive bemærkninger¹² om sit tilsagn om at oprette et sammenhængende netværk til høring af de interesserede parter. Flere organisationer gav imidlertid udtryk for, at de var interesseret i at indgive mere detaljerede bemærkninger til Kommissionen på grundlag af et faktisk udkast til et forslag om høringsnetværk.

Kommissionen besluttede at offentliggøre et sådant udkast i form af et høringsdokument¹³ og opfordrede alle interesserede parter til at fremlægge deres bemærkninger til de foreslåede generelle principper og minimumsstandarder. Denne fremgangsmåde blev hilst velkommen af alle de hørte. I et af bidragene hed det: "At Kommissionen afholder en høring om forslaget til generelle principper og minimumsstandarder, er i sig selv et tegn på god høringspraksis".

Kommissionen modtog i alt 88 bidrag bestående af bemærkninger fra medlemsstaternes regeringer (Tyskland, Sverige, Det Forenede Kongerige) og en ikke-medlemsstats regering (USA) samt fra internationale, europæiske og nationale organisationer (fra den private sektor samt fra ngo'er), regionale og lokale myndigheder, religiøse interessegrupper og kirker, enkelte borgere og enkelte virksomheder. Bilaget indeholder en liste over alle disse bidrag. Deres fulde ordlyd kan findes på internettet sammen med oplysninger om de generelle målsætninger for og strukturen af de grupper, der har fremsat bemærkninger på deres organisationers vegne¹⁴.

Både kvantiteten og den meget høje kvalitet af disse forskellige bidrag viser, hvor stor interesse eksterne parter har i Kommissionens høringspraksis.

Alle de reaktioner og bemærkninger, Kommissionen har modtaget, er blevet nøje analyseret for at se, hvorvidt og i hvilken grad de kunne inddrages i den endelige udformning af de generelle principper og minimumsstandarder, som Kommissionen vedtager med dette dokument.

1. Hovedtrækkene i de reviderede generelle principper og minimumsstandarder

Revisionen af det oprindelige udkast har ført til følgende overordnede ændringer:

- Anvendelsesområdet for de generelle principper og minimumsstandarder er klarlagt.
- Der er etableret en tættere forbindelse mellem Kommissionens procedurer for konsekvensanalyse og brugen af høringer.
- De generelle princippers driftsmæssige implikationer er forklaret tydeligere.

¹² Disse bemærkninger kan findes på http://europa.eu.int/comm/governance/contributions/index_en.htm

¹³ Høringsdokument: mod en stærkere hørings- og dialogkultur - Forslag til generelle principper og minimumsstandarder ved Kommissionens høring af interesserede parter (KOM(2002) 277 endelig.

¹⁴ http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgc/consultation/index_en.htm

- Der er taget hensyn til europæiske og nationale organisationers begrænsede muligheder for at fremsætte bemærkninger til Kommissionens høringsdokumenter på deres medlemmers vegne.
- Brugen af udvælgelseskriterier ved målrettede høringer er forklaret grundigere.

Desuden vil Kommissionen iværksætte en række gennemførelsesforanstaltninger for at sikre korrekt anvendelse og tilsyn i alle sine afdelinger (se kapitel IV.3).

2. Opfølgning af de modtagne bemærkninger

I overensstemmelse med retningslinjerne i høringsdokumentet vil Kommissionen foretage en opfølgning af de overordnede spørgsmål, som deltagerne har rejst under høringsprocessen om udkastet til disse generelle principper og minimumsstandarder.

DOKUMENTETS ART

Nogle af de adspurgte stillede spørgsmålstegn ved Kommissionens beslutning om at fastsætte høringsstandarder ved en meddelelse fra Kommissionen (dvs. i form af retningslinjer) i stedet for et juridiske bindende instrument. De fremførte, at standarderne dermed ville blive tandløse, og at Kommissionen ikke ville være i stand til at sikre en konsekvent og ensartet afvikling af sine høringer.

Kommissionen er imidlertid af to grunde overbevist om, at juridisk bindende regler for høringer bør undgås. For det første må man skelne klart mellem de høringer, Kommissionen iværksætter på eget initiativ inden vedtagelse af et forslag og den efterfølgende formelle og obligatoriske beslutningsproces i henhold til traktaterne. For det andet må man undgå den situation, at Kommissionens forslag kan blive indbragt for Domstolen, fordi de interesserede parter ikke er blevet hørt. En sådan overdrevent legalistisk fremgangsmåde ville være uforenelig med behovet for at gennemføre den vedtagne politik til tiden og med borgernes forventninger om, at EU's institutioner skal lægge mere vægt på indhold end på procedurer.

Endvidere skyldes den frygt, som nogle deltagerne i høringsprocessen nærer, for at principperne og retningslinjerne ikke vil have nogen virkning, fordi de ikke er af bindende karakter, en misforståelse. Når Kommissionen beslutter at anvende principperne og retningslinjerne, skal dens tjenestegrene naturligvis indrette sig efter det.

Endelig er Kommissionen af den opfattelse, at forbedringen af dens høringspraksis ikke skal baseres på ordrer og kontrol, men snarere på at give de tjenestemænd i Kommissionen, der har ansvaret for forvaltningen af høringsprocesserne, den rette vejledning og støtte. De generelle principper og minimumsstandarder skal være udgangspunktet for en vedvarende intern indlæringsproces.

Der findes også en handlingsplan, hvori man kræver, at der hvert år bliver aflagt en beretning om bedre lovgivning, som skal omfatte anvendelsen af de generelle principper og minimumsstandarderne.

ANVENDELSESOMRÅDE

Mange af de adspurgte ønskede, at man gjorde tydeligere rede for, hvilke former for initiativer de ny høringsbestemmelser vil gælde for. Derfor klarlagde Kommissionen anvendelsesområdet for høringsstandarderne.

Kommissionen har dog ikke taget den idé om en generel udvidelse af anvendelsesområdet for standarderne (til at omfatte alle høringer), eller om at adskille standarderne fra Kommissionens konsekvensanalyser, som nogle deltagere gjorde sig til fortalere for, til sig. Denne beslutning er i overensstemmelse med det grundlæggende princip om proportionalitet, som skal være en ledetråd for Kommissionens administrative praksis (se de generelle principper under overskriften "effektivitet"). Den hænger også sammen med, at Kommissionen skal vurdere sine høringsbehov i de enkelte sager i overensstemmelse med sin initiativret.

Af samme grund må Kommissionen understrege, at en høring aldrig kan være en uafsluttet eller permanent proces. Med andre ord er der en tid for høringer og en tid, hvor den interne beslutningstagning må gå videre, og Kommissionen må træffe en endelig beslutning.

ADGANG TIL HØRINGSPROCESSEN

I Kommissionens høringsdokument skelnede man mellem åbne og fokuserede høringsprocesser, hvilket fik mange til at spørge om, hvorvidt adgangen til høringer skulle være begrænset, og hvordan man ville vurdere kvaliteten af de interesserede parter indlæg.

Holdningerne spændte vidt. Nogle mente, at kun repræsentative europæiske organisationer skulle høres, mens andre var af den opfattelse, at ingen interesserede eller berørte parter skulle udelukkes.

Kommissionen vil derfor gerne understrege, at den i overensstemmelse med princippet om åben forvaltning fortsat vil inddrage flest mulige. Alle individuelle borgere, virksomheder eller sammenslutninger vil fortsat kunne underrette Kommissionen om deres holdninger. Med andre ord ønsker Kommissionen ikke at lægge nye bureaukratiske hindringer i vejen eller at begrænse antallet af mulige deltagere i høringsprocesserne.

Der er dog yderligere to forhold, der skal tages hensyn til i denne forbindelse. For det første er det god skik at definere målgruppen tydeligt, inden man iværksætter en høringsproces. Med andre ord bør Kommissionen aktivt søge at få input fra de relevante berørte parter, som man derfor må søge at nå ud til på grundlag af sunde kriterier. For det andet er der også behov for klare udvælgelseskriterier, når adgangen til høringen er begrænset af praktiske årsager. Det gælder især interesserede parter deltagelse i rådgivende organer eller høringer. Elementerne i standard B skal ses på denne baggrund.

Kommissionen vil gerne understrege, at den lægger stor vægt på at modtage indlæg fra repræsentative europæiske organisationer. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at Det Økonomiske og Sociale Udvalg har udarbejdet et sæt udvælgelseskriterier for den såkaldte civile dialog¹⁵. Spørgsmålet om repræsentativitet på europæisk plan må dog ikke bruges som

¹⁵ "For at kunne udvælges skal en europæisk organisation: - være et permanent etableret organ inden for EU's territorium; tillade direkte adgang til sine medlemmers ekspertise og hermed til hurtig og konstruktiv høring; repræsentere generelle interesser, der stemmer med det europæiske samfunds

eneste kriterium for vurdering af bemærkningernes relevans eller kvalitet. Kommissionen vil gerne undgå høringsprocesser, der giver indtryk af, at "Bruxelles kun taler med Bruxelles", som en person udtrykte det. I mange tilfælde kan nationale og regionale synspunkter være lige så vigtige for at danne sig et billede af de meget forskellige situationer i medlemsstaterne. Endvidere kan mindretalssynspunkter udgøre en afgørende dimension af en åben politisk diskussion. På den anden side er det vigtigt for Kommissionen at overveje, hvor repræsentative bestemte synspunkter er, når den skal træffe en politisk beslutning efter en høringsproces.

Derfor er det afgørende spørgsmål for Kommissionen at sikre, at de relevante parter får lejlighed til at give deres mening til kende, når den skal beslutte, hvilke målgrupper en høring skal rettes mod. Minimumsstandarderne er omredigeret og omgrupperet med dette for øje.

GENNEMSIGTIGHED OG UAFHÆNGIGHED AF INTERESSEREDE PARTER

Flere organisationer har udtrykt bekymring for, at Kommissionen under påskud af at ville sikre gennemsigtighed vil forsøge at gribe ind i deres interne struktur. Kommissionen vil gerne understrege, at den fuldt ud respekterer udenforstående organisationers uafhængighed. På den anden side er det af hensyn til en meningsfuld og troværdig høringsproces vigtigt at gøre det klart, hvem der deltog i processerne. Der er foretaget mindre ændringer af de generelle principper for at gøre dette klart.

TIDSFRISTER FOR HØRING

Mange deltagere i høringsprocessen opfordrede Kommissionen til at tage den minimumsperiode for høringer, der er fastsat i standard D, op til fornyet overvejelse og mente, at seks uger ikke var tilstrækkeligt til at udarbejde bemærkninger. Især europæiske og nationale sammenslutninger gav udtryk for, at de skulle bruge længere tid til at konsultere deres medlemmer for at kunne yde fælles bidrag.

Kommissionen vil igen understrege, at man ved fastsættelse af høringsperioders lange må finde en rimelig balance mellem behovet for passende input og hurtig beslutningstagning. Standard D er imidlertid blevet ændret for bedst muligt at dække behovene i sammenslutninger af interessegrupper.

BESTEMMELSER OM TILBAGEMELDINGER

Kommissionen gentager, at dens vigtigste middel til at give deltagerne i høringerne tilbagemeldinger er et officielt kommissionsdokument, som kommissærkollegiet skal godkende. Det vil især sige de begrundelser, der ledsager lovgivningsmæssige forslag.

Idéen om individuelle tilbagemeldinger, som nogle af bidragyderne foreslår, er ikke forenelig med kravet om en effektiv beslutningsproces. De interesserede parter bør desuden være

(EU's); omfatte organer, der i medlemsstaterne er anerkendt som repræsentative for særlige interesser; have medlemsorganisationer i hovedparten af EU's medlemsstater; være ansvarlig i forhold til sine medlemmer; have mandat til at repræsentere og handle på medlemmernes vegne på EU-plan; være uafhængig og ikke underlagt udefrakommende organers instruktion; være gennemsigtig, især i finansiell henseende, samt i sine beslutningsstrukturer. (Udtalelse om "Nye styreformer i EU - en hvidbog" af 20. marts 2002; CES 357/2002).

opmærksomme på, at Kommissionens beslutningstagning er baseret på princippet om kollegialitet. Det vil sige, at kommissærkollegiet kan veje de argumenter for og imod, der er fremført under høringen, og vedtage en fælles holdning i EU's interesse. Det udelukker dog ikke, at de enkelte kommissærer eller Kommissionens tjenestemænd på rette niveau indleder åbne drøftelser med de interesserede parter om de områder af politikken, der ligger inden for deres ansvarsområde.

SÆRLIGE RAMMEBESTEMMELSER FOR SPECIFIKKE MÅLGRUPPER

Flere organisationer har understreget behovet for specifikke høringsordninger for netop deres sektorer.

De regionale og lokale myndigheder har fremhævet deres egen rolle som demokratisk legitimerede organer og spurgt, hvordan situationen er med hensyn til udarbejdelsen af rammebestemmelser om en mere systematisk dialog med sammenslutninger af regionale og lokale myndigheder i EU, som Kommissionen bekendtgjorde i sin hvidbog om nye styreformer. Kommissionen er i færd med at udarbejde et arbejdsdokument, hvori man fastsætter rammerne, anvendelsesområdet og fremgangsmåderne for en sådan dialog. Dette dokument vil blive offentliggjort og distribueret i forbindelse med høringer.

Flere kirker har desuden opfordret Kommissionen til at skabe et mere solidt udgangspunkt for dialogen med trossamfund og sendt Kommissionen en række praktiske forslag.

En ngo har foreslået, at man indgår en pagt mellem EU-institutionerne og organisationer i den frivillige sektor, som man har set det i nogle medlemsstater.

Både kirker og ngo'er har anmodet om, at man indføjer en artikel i traktaterne for at styrke dialogen med trossamfund og civilsamfundet.

Disse forslag går tydeligvis ud over de generelle principper og minimumsstandarden for høring af interesserede parter. Kommissionen ønsker i øjeblikket at koncentrere sig om korrekt gennemførelse af foranstaltningerne om bedre lovgivning, herunder høringsstandarden.

3. Gennemførelsesforanstaltninger

Ovennævnte ændringer skal bidrage til en ubesværet gennemførelse af de generelle principper og minimumsstandarden. For at give Kommissionens ansatte mulighed for at anvende dem korrekt og sikre det nødvendige ejerforhold, er der behov for yderligere foranstaltninger. Derfor vil de generelle principper og minimumsstandarden blive ledsaget af følgende foranstaltninger:

- På et website på Kommissionens intranet vil Kommissionens ansatte kunne finde praktisk vejledning, herunder eksempler på bedste praksis.
- Dette vil blive ledsaget af en hjælpetjeneste i form af en mailbox, hvor de ansatte kan stille spørgsmål om anvendelse af de generelle principper og minimumsstandarden.
- Der vil blive gennemført passende foranstaltninger for at øge bevidstheden, og der vil efter behov blive afholdt specifikke uddannelsesseminarer.

- Årsberetningen om bedre lovgivning vil dække anvendelsen af Kommissionens rammebestemmelser om høring.
- Koordineringen af ovennævnte foranstaltninger vil ske som led i Kommissionens generelle netværk om bedre lovgivning.

4. Konklusioner

Kommissionen finder, at de ændrede generelle principper og minimumsstandards sammen med gennemførelsesforanstaltningerne udgør et yderligere vigtigt skridt i retning af en forbedring af høringsmekanismen.

Naturligvis omfatter disse foranstaltninger ikke alle de anmodninger, der blev fremsat af interesserede parter under høringen om den oprindelige fremgangsmåde, som Kommissionen præsenterede i juni 2002. Kommissionen mener dog, at de beslutninger, der er truffet i dette dokument, skaber den rette balance mellem de interesserede parter forventninger og behovet for rammebestemmelser, der er realistiske og administrativt gennemførlige under de nugældende betingelser.

Den endelige generelle principper og minimumsstandards, der er beskrevet i kapitel V, træder i kraft den 1. januar 2003.

V. Generelle principper og minimumsstandards for kommissionens høringsprocedurer

Art og anvendelsesområde

Fundamentet for høringsforholdene mellem Kommissionen og de interesserede parter skal være visse grundlæggende principper. Disse principper indeholder en beskrivelse af det miljø, hvor de begge skal operere. De udgør også grundlaget for den fremtidige udvikling inden for høringspolitik. Inspirationen til de foreslåede principper er først og fremmest hentet i de generelle retningslinjer for Kommissionens virke. Disse nøgleprincipper blev fremhævet i Kommissionens hvidbog om nye styreformer i EU: deltagelse, åbenhed, ansvarlighed, effektivitet og sammenhæng.

Hvis høringen skal lykkes, er det ikke nok, at bare en af parterne følger principperne: begge sider i høringsprocessen er ansvarlige for at anvende dem effektivt.

Kommissionen skal ved gennemførelsen af høringer om væsentlige politiske initiativer følge de generelle principper og minimumsstandards, som er beskrevet i dette dokument, uden at dette dog anfægter en mere avanceret praksis, som måtte anvendes i Kommissionens tjenestegrene, eller andre mere specifikke regler, som udarbejdes til visse politikområder. Hverken de generelle principper eller minimumsstandards er juridisk bindende.

Som et første skridt vil Kommissionen fokusere på at anvende de generelle principper og minimumsstandards på initiativer, hvor der vil blive foretaget en udvidet konsekvensanalyse. Imidlertid opfordres Kommissionens generaldirektorater til at anvende de generelle principper og minimumsstandards på alle andre høringer, de iværksætter.

Behovet for udvidede konsekvensanalyser fastsætter Kommissionen i den årlige politiske strategi eller allersenest i sit arbejdsprogram på grundlag af de foreløbige analyser. Når Kommissionen skal afgøre, om der er behov for en udvidet konsekvensanalyse, benytter den blandt andet følgende kriterier:

- Hvorvidt forslaget vil medføre væsentlige økonomiske, miljømæssige og/eller sociale konsekvenser i en bestemt sektor, og om det vil få væsentlige konsekvenser for de vigtigste interesserede parter.
- Hvorvidt forslaget indebærer en gennemgribende politisk reform inden for en eller flere sektorer.

I Kommissionens meddelelse om konsekvensanalyse fastslog man, at visse foranstaltninger ikke krævede en konsekvensanalyse. Det gælder f.eks. grønbøger, fordi udformningen af politikken i grønbøger stadig er i gang og ikke har direkte konsekvenser. Med hensyn til høring er grønbøger af natur initiativer, som er omfattet af de generelle principper og minimumsstandarder.

I dette dokument forstås der ved "høringer" de processer, hvorigennem Kommissionen håber at skaffe sig input fra eksterne interesserede parter til udformningen af politikker, inden Kommissionen træffer afgørelse. Derfor er følgende områder udelukket fra anvendelse af de generelle principper og minimumsstandarderne:

- Særlige høringsrammer, som er fastsat i traktaterne (f.eks. de institutionaliserede rådgivende organer; den sociale dialog i henhold til EF-traktatens artikel 137 og 139) eller som er fastsat i anden fællesskabslovgivning.
- Høringskrav under internationale aftaler.
- Beslutninger truffet efter en formel høring af medlemsstaterne (komitologiprocedure)¹⁶.

Som angivet i hvidbogen om nye styreformer i EU vil de generelle principper og minimumsstandarder for høring i fremtiden blive suppleret med, men ikke erstattet af, to andre instrumenter, som Kommissionen er ved at udvikle for øjeblikket:

- Et sæt retningslinjer for anvendelse af ekspertrådgivning, som sigter mod at identificere og udbrede god praksis. De skal især garantere den anvendte ekspertrådgivnings ansvarlighed, alsidighed og integritet. De vil især gælde, når Kommissionen står over for et politisk spørgsmål, som til en vis grad afhænger af en videnskabelig vurdering¹⁷.
- En ramme for en mere systematisk dialog med europæiske og nationale sammenslutninger bestående af regionale og lokale myndigheder i EU.

Disse instrumenter vil svare til de særlige behov i de berørte politikområder.

Generelle principper

DELTAGELSE

*"Kvaliteten [...] af EU's politikker er afhængig af, at man sikrer bred deltagelse gennem hele det politiske forløb - fra en idé udfangelse til gennemførelsen."*¹⁸

¹⁶ Jf. Rådets afgørelse 1999/468/EF.

¹⁷ Retningslinjerne vil blive anvendt sideløbende med minimumsstandarderne, især fordi der i den politiske proces ofte er behov for samspil mellem eksperter og de interesserede parter.

¹⁸ Hvidbog om nye styreformer i EU.

Kommissionen forpligter sig til at anvende en bred metode ved udformningen og gennemførelsen af EU's politikker, hvilket betyder, at man så vidt muligt skal høre de interesserede parter om væsentlige politiske initiativer. Det gælder navnlig lovforslag.

ÅBENHED OG ANSVARLIGHED

*"Institutionerne (i EU) skal være mere åbne i deres arbejde. [...] for at skabe større tillid til forholdsvis komplekse institutioner."*¹⁹

*"Hver enkelt EU-institution skal forklare og tage ansvar for, hvad den gør i EU."*²⁰

Kommissionen er overbevist om, at omverdenen skal have indblik i forvaltningsprocesserne og udformningen af politikker, hvis de skal være forståelige og troværdige. Dette gælder navnlig høringsprocessen, som er den første berøringsflade til interesser i samfundet.

Kommissionens høringsprocesser bør derfor også være gennemsigtige, både for de direkte involverede og for den brede offentlighed. Det bør være klart :

- hvilke spørgsmål der behandles
- hvilke mekanismer der bruges til høring
- hvem høres og hvorfor
- hvad der har indvirket på beslutningerne i udformningerne af politikker.

Heraf følger, at de interesserede parter også selv må arbejde i et gennemsigtigt miljø, så offentligheden ved, hvilke parter der er involveret i høringsprocesserne, og hvordan de gebærder sig.

Åbenhed og ansvarlighed er altså vigtige principper for organisationernes adfærd, når de søger at bidrage til udformningen af EU's politikker. Det bør være klart :

- hvilke interesser de repræsenterer
- hvor omfattende denne repræsentation er.

Interesserede parter, som ønsker at indgive bemærkninger til et af Kommissionens politiske forslag, skal derfor være rede til for Kommissionen og den brede offentlighed at fremlægge de oplysninger, som er beskrevet ovenfor. Disse oplysninger skal stilles til rådighed enten gennem CONECCS-databasen (når organisationerne er berettigede²¹ til at indgå i denne database og frivilligt melder sig) eller gennem andre foranstaltninger, f.eks. særlige oplysningsark. Hvis disse oplysninger ikke afgives, vil indlæggene blive betragtet som individuelle bidrag.

¹⁹ idem

²⁰ idem

²¹ For at være berettiget skal en organisation være et uegennyttigt organ organiseret på europæisk plan, dvs. have medlemmer i to eller flere EU- eller kandidatlande, være aktiv og have ekspertise inden for et eller flere af Kommissionens politikområder, have en vis grad af formel eller institutionel status og være villig til at afgive rimelige oplysninger om sig selv til Kommissionen enten til brug i en database eller som begrundelse for optagelsen.

EFFEKTIVITET

"Politikkerne skal være effektive og iværksættes i rette tid. De skal imødekomme behov [...]."²²

Hvis en høring skal være effektiv, skal den begynde så tidligt som muligt. De interesserede parter bør derfor være involveret i udformningen af politikker på så tidligt et tidspunkt, at de stadig kan have indflydelse på formuleringen af de vigtigste mål, metoder til gennemførelse, resultatindikatorer og eventuelt de første retningslinjer for denne politik. Det kan være nødvendigt med høringer på forskellige trin.

Desuden vil både Kommissionen og de interesserede parter udefra have gavn af at forstå modpartens synspunkter. Kommissionen opererer på grundlag af den enkelte politik og i en politisk sammenhæng, som påvirkes af mange faktorer. Den skal f.eks. tage hensyn til sine forpligtelser over for de andre EU-institutioner i henhold til traktaterne samt til sine internationale forpligtelser over for tredjelande og internationale organisationer.

Proportionalitetsprincippet er forudsætningen for effektivitet. Metoden til og omfanget af høringen må derfor altid stå i forhold til indvirkningen af det forslag, som er emnet for høringen, og skal tage hensyn til de særlige begrænsninger, som er knyttet til forslaget.

En bedre forståelse af sådanne faktorer og af, hvordan Kommissionen arbejder vil hjælpe interesserede parter udefra til at stille realistiske forventninger til, hvad der kan opnås.

SAMMENHÆNG

"Politikker og initiativer skal være sammenhængende[...]."²³

Kommissionen sikrer, at tjenestegrenene gennemfører høringerne på en sammenhængende og gennemsigtig måde.

Kommissionen indfører i sine høringer mekanismer til feedback, evaluering og gennemgang.

Det vil blive sikret gennem passende koordinering og rapportering i forbindelse med Kommissionens aktiviteter for at forbedre lovgivningen.

Kommissionen tilskynder interessegrupper til at etablere deres egne mekanismer til at følge processen, så de kan se, hvad de lærer af den, og kontrollere, at de yder et effektivt bidrag til et gennemsigtigt, åbent og ansvarligt system.

Minimumsstandarder

A. KLART INDHOLD I HØRINGSPROCESSEN

Al information vedrørende høringen bør være klar og præcis og indeholde alle de oplysninger, som er nødvendige for at finde frem til svarene.

Oplysninger i PR- og høringsdokumenter skal indeholde :

²² Hvidbog om nye styreformer i EU.

²³ idem

- En sammenfatning af høringens baggrund, anvendelsesområde og mål, herunder en beskrivelse af de særlige spørgsmål, som skal drøftes eller spørgsmål, der er af særlig betydning for Kommissionen.
- Eventuelt nærmere oplysninger om høringer, møder eller konferencer.
- Kontaktoplysninger og frister
- En redegørelse for Kommissionens behandling af bidrag, hvilket feedback der kan ventes, samt detaljerede oplysninger om de næste stadier, der indgår i udviklingen af politikken.
- Henvisninger til den tilknyttede dokumentation, hvis den ikke er vedlagt (herunder eventuelle støttedokumenter fra Kommissionens tjenestegrene).

B. MÅLGRUPPER FOR HØRINGER

Når Kommissionen fastsætter målgruppen/målgrupperne for en høring, sikrer den, at de relevante parter har mulighed for at udtrykke deres synspunkter.

For at sikre ligebehandling ved høringer bør Kommissionen sørge for en passende inddragning af følgende parter i en høringsproces:

- de der berøres af politikken
- de der er involveret i gennemførelsen af politikken, eller
- organisationer, der har erklærede mål, som giver dem en direkte interesse i politikken.

Når Kommissionen fastlægger, hvilke parter der er relevante for høringen, bør den også tage hensyn til:

- Politikkens overordnede indvirkning på andre politikområder, f.eks. miljøinteresser²⁴ eller forbrugerpolitik
- Et eventuelt behov for særlig erfaring, ekspertrådgivning og teknisk viden
- Behovet for om nødvendigt at inddrage ikke-organiserede interesser
- Oplysninger om deltagerne i forudgående høringer
- Om nødvendigt behovet for en bedre balance mellem repræsentanterne for:
 - sociale og økonomiske organer
 - store og små organisationer eller virksomheder
 - bredere kategorier (f.eks. kirker og trossamfund) og særlige målgrupper (f.eks. kvinder, ældre, arbejdsløse og etniske minoriteter)

²⁴ Artikel 6 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

- organisationer i EU og i ikke-medlemslande (f.eks. kandidat- eller udviklingslande eller i lande, som hører til EU's væsentligste handelspartnere).

Kommissionen tilskynder i givet fald til bidrag fra de interesserede parter, som er organiseret på europæisk plan.

Hvis et formelt eller struktureret rådgivende organ allerede findes, træffer Kommissionen skridt til at sikre, at dets sammensætning er et reelt udtryk for den sektor, det repræsenterer. I modsat fald skal Kommissionen overveje, hvordan der tages hensyn til samtlige interesser (f.eks. ved hjælp af andre former for høring).

C. OFFENTLIGGØRELSE

Kommissionen bør sørge for relevant og opmærksomhedsskabende PR samt tilpasse sine kommunikationskanaler til samtlige målgruppers behov. Uden dog at udelukke andre kommunikationsmidler skal åbne offentlige høringer altid offentliggøres på internettet og bekendtgøres på indgangsportalen.

Til den brede offentlighed vil der blive oprettet en indgangsportal om høringer, hvor interesserede parter kan finde oplysninger og relevant dokumentation. Kommissionen vil anvende webportalen "Kom til orde i Europa"²⁵ til dette formål.

Imidlertid kan det samtidig være nyttigt at bevare mere traditionelle alternativer til internettet (f.eks. pressemeddelelser, postforsendelser). Når det kan lade sig gøre og er relevant, kan Kommissionen stille høringsdokumenter til rådighed i alternative formater, så de bliver tilgængelige for handicappede.

D. TIDSFRISTER FOR DELTAGELSE

Kommissionen skal altid afsætte nok tid til planlægning og besvarelser af invitationer og skriftlige bidrag. Kommissionen bør tilstræbe at afsætte mindst 8 uger til besvarelser i forbindelse med skriftlige offentlige høringer og 20 hverdage for mundtlige høringer.

Hovedreglen er, at deltagerne i Kommissionens høringer skal have den nødvendige tid til forberedelse og planlægning.

Ved fastsættelse af høringens varighed skal behovet for relevant input afvejes mod behovet for hurtig beslutningstagning. Perioden kan afkortes i hastesager eller i sager, hvor de interesserede parter allerede har haft tilstrækkelig lejlighed til at give udtryk for deres synspunkter.

Det kan på den anden side være nødvendigt med en høringsperiode på over otte uger for at tage hensyn til:

- europæiske eller nationale organisationers behov for at konsultere deres medlemmer for at nå frem til en fælles holdning

²⁵

<http://europa.eu.int/yourvoice>

- visse gældende, bindende instrumenter (dette gælder navnlig anmeldelseskravene under WTO-aftalen)
- særlige forhold vedrørende et givet forslag (som f.eks. kan skyldes de interesserede parter forskellighed eller emnets kompleksitet)
- længere ferieperioder.

Når fristen for fremsættelse af bemærkninger er udløbet, afslutter Kommissionen høringen og tager de næste skridt i den administrative proces (f.eks. forberedelse af Kommissionens afgørelse).

E. KVITTERING OG FEEDBACK

Der kvitteres for modtagelse af bidragene. Resultaterne af åbne offentlige høringer bør være at finde på websider, som man kan klikke sig ind på fra indgangsportalen på internettet.

Afhængig af antallet af bemærkninger og tilgængelige ressourcer kan en kvittering enten være:

- et individuelt svar (e-mail eller papirkvittering), eller
- et samlet svar (e-mail eller på Kommissionens indgangsportal om høring på internettet; hvis bemærkninger offentliggøres på indgangsportalen inden 15 hverdage, betragtes det som en kvittering for modtagelse).

Bidragene vil blive analyseret nøje med henblik på at bedømme, hvorvidt og i hvilket omfang der kan tages hensyn til synspunkterne i de politiske forslag. Bidrag til åbne offentlige høringer offentliggøres på indgangsportalen. Resultater af andre former for høringer bør i videst muligt omfang også gøres offentligt tilgængelige via internettet.

Kommissionen vil give relevant feedback til de parter, der har svaret, og til offentligheden. Derfor vil de begrundelser, som ledsager Kommissionens lovforslag, og Kommissionens meddelelser efter en høring gøre rede for resultaterne af høringerne samt for, hvordan de er gennemført, og hvordan der er taget hensyn til resultaterne i forslaget. Desuden vil resultaterne af de høringer, som gennemføres i forbindelse med resultatevaluering, blive sammenfattet i de tilhørende rapporter.

BILAG

Liste over bidragydere (KOM(2002) 277)

Regeringer

Medlemsstater

Tyskland

Sverige

Det Forenede Kongerige

Ikke-medlemslande

Amerikas Forenede Stater

Den private sektor

Europæiske organisationer

Arbejdsgiverforeninger:

UEAPME European Association of Craft, Small and Mediumsized Enterprises

UNICE Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe

Handelskamre:

EU Committee of the American Chamber of Commerce

EuroChambres

Erhvervsorganisationer

ACE Architects' Council of Europe

EuroCommerce

ESBG European Savings Banks Group

EWLA European Women Lawyers' Association

FEE Fédération des Experts Comptables Européens

PGEU Pharmaceutical Group of the European Union

Sammenslutninger i service- og fremstillingssektoren:

AIG Advertising Information Group

AIM European Brands Association

AMDEA Association of Manufacturers of Domestic Appliances

BIPAR European Federation of Insurance Intermediaries

CEA Comité Européen des Assurances (Den Europæiske Forsikringskomité)

CEPF Confédération Européenne des Propriétaires Forestiers

CEPS European Confederation of Spirits Producers

Coalition on Fair Trade

EFCO&HPA European Federation of Camping Organisations and Holiday Park Associations

FEDIAF Fédération européenne de l'industrie des aliments pour animaux familiers

HOTREC Hôtels, Restaurants et Cafés en Europe

WFA World Federation of Advertisers

Nationale organisationer

Arbejdsgiverforeninger:

CBI Confederation of British Industry (UK)

EEF Engineering Employers Federation (UK)

REC Recruitment and Employment Confederation (UK)

Handelskamre:

BCI Birmingham Chamber of Commerce & Industry (UK)

WKÖ Wirtschaftskammer Österreich (A)

DIHK Deutscher Industrie- und Handelskammertag (D)

Erhvervsorganisationer

BFB Bundesverband der Freien Berufe (D)

BStBK Bundessteuerberaterkammer (D)

Sammenslutninger i service- og fremstillingssektoren:

AA Advertising Association (UK)

BAB Bureau de l'Agriculture Britannique (UK)

BBA British Bankers' Association (UK)

BRC British Retail Consortium (UK)

CDV Gesamtverband der Deutschen Versicherungswirtschaft (D)

LIBA London Investment Banking Association (UK)

NAM U.S. National Associations of Manufacturers (US)

NEMA National Electrical Manufacturers' Association (US)

NNR Näringslivets Nämnd för Regelgranskning (S)

Smallbusiness Europe (UK)

Andre

BAK - Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte/Bundesarbeitskammer (A)

Small Business Council UK (UK)

Virksomheder

Barclays

The Boots Company

Telefónica

RPA Risk & Policy Analysts

Ngo'er

Europæiske organisationer

Forbrugerbeskyttelse

BEUC Kontoret for de europæiske forbrugerorganisationer

Miljøsektoren

EEB Det Europæiske Miljøagentur

EPRO Environment Platform for Regional Offices

IFN Friends of Nature International

Socialsektoren:

Caritas Europa og Eurodiaconia

CEDAG European Council for Voluntary Organisations

ESAN Le réseau européen d'action sociale

Social Platform

Familien og unge:

COFACE Confederation of Family Organisations in the European Community

Borgerrettigheder:

ECAS - Euro Citizen Action Service

Nationale organisationer

Det polske ngo-kontor (PL)

CA Consumers' Association (UK)

NCC National Consumer Council (UK)

NCVO National Council of Voluntary Organisations (UK)

FMR Forum Menschenrechte, europæisk arbejdsgruppe (D)

Regionale og lokale interesser

Europæiske organisationer

CEMR Council of European Municipalities and Regions

CPMR Peripheral Maritime Regions of Europe

Eurocities

Group of European Regions

Nationale organisationer

ALFRA Sammenslutning af finske lokale og regionale myndigheder (FIN)

DStGB Deutscher Städte- und Gemeindebund (D)

EERA East of England Regional Assembly (UK)

LGIB Local Government International Bureau (UK)

Provincia di Pordenone (I)

Región de Murcia (E)

Region Skåne (S)

Scottish Executive and COSLA (Convention of Scottish Local Authorities) (UK)

WOSEC West of Scotland European Consortium (UK)

Trossamfund/Kirker

Europæiske organisationer

CEC Church and Society Commission of the Conference of European Churches

COMECE Konferencen af biskopper i Det Europæiske Fællesskab

Nationale organisationer

Diakonisches Werk der Evangelischen Kirche in Deutschland (D)

EKD Evangelische Kirche in Deutschland (D)

Tænketaanke og forskningsinstitutter

EPF European Policy Forum

Risk Forum of the European Policy Centre

Individuelle bidrag

Mark Boleat

Ulrich Paetzold

Andre

Euro Info Centre network

Hungarian-Swedish Advanced Quality Management Associates International